

Tecnocampus
Escola Superior
de Ciències Socials i de l'Empresa

Centre adscrit a la

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

NORMATIVA REGULADORA DEL TREBALL FINAL DE MÀSTER (TFM)

Escola Superior de Ciències Socials i de l'Empresa - Tecnocampus

Aprovada per la Comissió de Govern del 6 de març de 2018

NORMATIVA REGULADORA DEL TREBALL FINAL DE MÀSTER DE L'ESCSET

1. Objecte i àmbit d'aplicació

L'objecte d'aquesta normativa és regular el Treball Final de Màster (TFM) que els estudiants realitzen en el Màster d'Emprenedoria i Innovació de l'Escola Superior de Ciències Socials i de l'Empresa (ESCSE). Aquesta normativa complementa la Normativa Acadèmica dels Ensenyaments de màster aprovada per la UPF, així com les directrius establertes en les memòries de verificació dels títols.

Naturalesa

1.1. El TFM comporta la realització, per part de l'estudiant, d'un projecte, un estudi, una memòria o un treball en què s'apliquin, s'integrin i es desenvolupin els coneixements, les capacitats, les competències i les habilitats adquirides en l'ensenyament. En particular, el TFM pot ser:

- un projecte d'innovació en qualsevol àmbit de l'empresa o
- un projecte emprenedor de creació d'una empresa o projecte intra-emprenedor dins d'una empresa existent.

1.2. La matrícula del TFM es realitza al començament de curs conjuntament amb la resta d'assignatures que l'estudiant hagi de matricular. El TFM es desenvolupa al llarg de tot el curs i es presenta al final del tercer trimestre.

1.3. Si un estudiant matriculat suspèn o no presenta el TFM, haurà de tornar a fer la matrícula a un altre curs.

1.4. El TFM pot ser individual o compartit com a màxim entre dos estudiants atenent la naturalesa del projecte a realitzar. Correspon a la Comissió de TFM del centre autoritzar els TFM compartits tenint en compte l'abast del projecte descrit pels estudiants en la seva fitxa de sol·licitud de TFM.

1.5. Els TFM compartits per dos estudiants hauran de tenir un abast equivalent a dos TFM. Això implica el següent:

- Projectes d'innovació: S'haurà de desenvolupar de forma més detallada almenys un dels punts següents del pla d'innovació (explicitant en la memòria que s'ha dut a terme): Model d'innovació, Pla de desplegament de la innovació proposada.
- Projectes d'emprenedoria: S'haurà de desenvolupar de forma més detallada almenys un dels punts següents del pla d'empresa (explicitant a la memòria què s'ha dut a terme): Pla de màrqueting, campanya de llançament, pacte de socis, desenvolupar de forma detallada alguna política interna (política de RSE; model de retribució / incentius).

1.6. Quan el TFM provingui d'un projecte empresarial ja existent, s'haurà de contactar amb el professor del TFM de l'estudi corresponent i el tutor que tingui assignat el projecte per veure el desenvolupament específic del TFM, d'acord amb la fase que es trobi el projecte.

2. Desenvolupament del TFM

2.1. La realització del TFM tindrà associades diferents activitats que conformaran el desenvolupament del TFM al llarg de les diferents fases:

- Memòria de la proposta de TFM (Memòria 1): S'ha d'elaborar durant el primer trimestre del

curs i servirà per explicar la proposta de TFM que es vol dur a terme. Haurà de contenir com a mínim: la justificació i interès del projecte; una primera recerca d'antecedents sobre el tema objecte d'estudi; l'objectiu de la investigació i la metodologia que es farà servir.

- Memòria intermèdia (Memòria 2): S'elaborarà durant el segon trimestre del curs i s'enfocarà en la part operativa del projecte (pla de màrqueting i pla d'operacions).

- Tribunals de seguiment: Es faran dos defenses en públic del TFM durant el primer i segon trimestres.

- Memòria final del TFM (Memòria 3): Es lliurarà a final de curs i constarà del contingut total del projecte.

- Tribunal Final: Es farà una defensa en públic de la memòria final del TFM.

2.2. Canvis de tema o de tutor:

En cas que un cop assignat un tema l'estudiant decideixi canviar-lo, ho podrà fer abans del 31 de gener del curs acadèmic en què s'hagi fet la matrícula, prèvia autorització per part de la Comissió de TFM.

Els canvis de tutor, en cas que es doni aquesta circumstància, hauran d'estar autoritzats així mateix per la Comissió de TFM. Serà aquesta Comissió la que analitzarà cada cas específicament, contrastant la necessitat de canvi tant amb els estudiants com amb els tutors afectats.

3. La Comissió de TFM del centre

3.1. El ESCSE tindrà una Comissió de TFM constituïda pel supervisor de TFM i pel director/a del Màster.

3.2. Són funcions de la Comissió de TFM:

- a. Resoldre les sol·licituds d'avançament de lliurament i defensa del TFM
- b. Autoritzar els TFM compartits
- c. Adjudicar els TFM i assignar els tutors
- d. Acceptar o desestimar les propostes de TFM presentades pels estudiants.
- e. Modificar les adjudicacions i assignacions de tutors per raons acadèmiques justificades
- f. Proposar a la direcció del centre la relació de professorat que pot tutoritzar els TFM en funció de la seva temàtica i les característiques curriculars del professorat
- g. Autoritzar en casos excepcionals les presentacions no presencials davant els tribunals de seguiment i final

4. El supervisor/a de TFM

4.1. El supervisor/a de TFM del centre és la persona designada per la direcció que s'encarrega de l'organització dels Treballs de Final de Màster.

4.2. Correspon al supervisor/a de TFM:

- a. Establir tots els criteris de funcionament del TFM, d'acord amb les directrius d'aquesta normativa.

- b. Impartir sessions formatives als tutors o tutores de TFM on es definiran els criteris de l'avaluació continuada i les pautes exigides als TFM.
- c. Fer un seguiment de l'actuació dels tutors assignats a cada grup corresponent, garantint que es faci un seguiment adequat del TFM.
- d. Fer un seguiment periòdic de l'evolució dels TFM dels estudiants assignats a cada grup corresponent per conèixer l'evolució d'aquests.
- e. Organitzar els Tribunals de Seguiment de cada grup respectiu: constitució, calendari, horari i lloc de realització.
- f. Organitzar els Tribunals d'avaluació final de cada grup respectiu: constitució, calendari, horari i lloc de realització.
- g. Calcular la nota final del TFM de cada estudiant de cada grup respectiu segons els criteris d'avaluació fixats en la present normativa i complimentar l'acta final d'avaluació.
- h. Comunicar als estudiants de cada grup respectiu la qualificació final obtinguda i, si escau, atendre les reclamacions i les sol·licituds de revisió.

5. El tutor o tutora del TFM

5.1. La figura de tutor o tutora del TFM recau en un professor/a de la ESCSE o en un tutor extern. Quan el tema del TFM ho requereixi, es pot preveure la figura de la co-tutorització. Pot ser tutor/a de TFM qualsevol professor/a del Màster que ho sol·liciti abans d'iniciar el curs acadèmic.

5.2. Correspon al tutor o tutora del TFM:

- a. Assistir a les sessions formatives impartides pel supervisor/a de TFM on es definiran els criteris de l'avaluació continuada i les pautes exigides als TFM.
- b. Orientar l'estudiant en el desenvolupament del treball i fer el seguiment.

6. Avaluacions

6.1. Avaluació del tutor o tutora. El tutor/a farà un informe final sobre l'evolució del TFM:

- Informe del primer trimestre: Presentació de la memòria 1 sobre la proposta de TFM i evidències del seguiment i actitud de l'estudiant fins aquell moment.
- Informe del segon trimestre: Presentació de la memòria 2 i evidències del seguiment i actitud de l'estudiant fins aquell moment.
- Informe del tercer trimestre: Revisió de la memòria 3 i evidències del seguiment i actitud de l'estudiant en el global del curs.

Els criteris per assegurar l'avaluació individualitzada dels TFM compartits són els següents:

- a. Els TFM compartits no poden incloure més de dos alumnes
- b. En les tres presentacions de TFM s'han d'avaluar individualment als alumnes i, per tant, s'han d'assegurar que els tots integrants del grup hi participin, de forma semblant en temps i importància, en la presentació.
- c. En totes les sessions de tutorització del TFM, els alumnes realitzaran, i seran avaluades, totes les activitats de forma individual.

6.2. Avaluació dels Tribunals de Seguiment

Els Tribunals de Seguiment avaluaran les Memòries 1 i 2 i la seva presentació en públic. En cap cas

es podran fer les presentacions davant els tribunals de seguiment, si no s'han presentat prèviament les memòries respectives del projecte del TFM dins dels terminis establerts.

Els Tribunals de Seguiment estaran formats per tots els tutors, el supervisor/a del TFM i el director/a del Màster.

6.3. Avaluació del Tribunal Final

El Tribunal Final avaluarà la memòria final del TFM i la seva presentació en públic. En cap cas es podrà fer la presentació davant del tribunal final, si no s'ha presentat prèviament la memòria final del TFM dins dels terminis establerts.

El tribunal final estarà format per tots els tutors més el supervisor/a dels TFM i el director/a del Màster.

6.4. El plagi

El plagi, acció i efecte de plagiar, és a dir, copiar substancialment obres alienes donant-les com a pròpies, suposa l'obtenció d'una qualificació qualitativa de Suspens i numèrica de 0 en la corresponent convocatòria, amb independència del procés disciplinari que pogués instruir-se. Per evitar aquest resultat com a conseqüència d'una acció no premeditada s'intentarà aclarir a continuació què s'entén i què no per plagi.

Com a norma general es considera plagi si en el TFM:

- Es copien, sense citar la font, fragments de text.
- Es copien, sense citar la font, fragments de text en el qual s'han realitzat modificacions mínimes, és a dir, simplement canviar paraules del text original per sinònims o modificant l'ordre de les frases/paràgrafs.

No es comet plagi quan en el TFM:

- Es cita un fragment de text de forma entre cometes i citant la font original.
- Es escriu un paràgraf retocant un paràgraf original (per exemple, canviant frases o fent un resum del text original) i se cita la font.
- Es parla de fets que es consideren de coneixement general (per ex. "La Constitució espanyola es va votar el desembre de 1978.").

7. Qualificació del TFM

7.1. El TFM s'avaluarà mitjançant avaluació continuada acumulativa. En el cas de seguir la via ordinària per al desenvolupament del TFM, la qualificació final s'obtindrà a partir de diferents avaluacions:

- Tribunal de seguiment del TFM de la Memòria 1: 10% de la nota final
- Tribunal de seguiment del TFM de la Memòria 2: 10% de la nota final
- Tribunal Final del TFM de la Memòria 3 (Final): 50% de la nota final
- Informes de tutoria trimestrals: 30% de la nota final

7.2. Les qualificacions es calcularan, en cada cas, mitjançant diferents rúbriques d'avaluació que permetin avaluar les competències i resultats d'aprenentatge associats al TFM.

7.3. Recuperació de la nota del TFM:

- No es podrà recuperar la nota dels informes de tutoria ni la dels tribunals de seguiment. L'estudiant haurà d'incorporar les indicacions fetes en ambdós casos, de cara a la presentació

de la Memòria davant del tribunal final.

7.4. Defensa del TFM davant del Tribunal Final

En el termini establert els estudiants que tinguin el vistiplau del seu tutor o tutora han de presentar en públic la memòria final del TFM. En cas que el tutor/a no doni el seu vistiplau, haurà d'argumentar els motius a l'informe de tutoria corresponent, els quals seran tinguts en compte pel Tribunal Final en el moment de la presentació. Malgrat tot, l'estudiant podrà presentar el seu projecte davant del Tribunal Final.

7.5. L'acte de defensa del TFM ha de seguir, preferentment, l'esquema següent:

- a. Exposició de l'estudiant, que ha d'incloure, com a mínim, els objectius, la metodologia, el contingut i les conclusions del treball
- b. Plantejament de qüestions pel tribunal
- c. Resposta de l'estudiant
- d. Deliberació del tribunal
- e. Qualificació del treball

7.6. La durada de la presentació per part de l'estudiant serà:

- En els projectes desenvolupats de manera individual: 15 minuts
- Posteriorment hi haurà un termini de 10 minuts més per a les preguntes del Tribunal i la resposta per part de l'estudiant.
- En el cas dels TFM realitzats per dos estudiants, cada estudiant haurà de preparar la seva pròpia presentació i presentar per separat davant el mateix tribunal.

7.7. Es podrà autoritzar la presentació davant el tribunal final de forma no presencial, amb autorització expressa de la comissió de TFM. En el cas dels tribunals no presencials es procedirà de la manera següent:

- La durada de la presentació per part de l'estudiant serà de 15 minuts que s'haurà de gravar en vídeo on es vegi també la presentació amb les diapositives.
- En el cas dels TFM realitzats per dos estudiants, cada estudiant haurà de preparar la seva pròpia presentació i presentar per separat davant el mateix tribunal.
- La realització i la defensa del treball es poden fer en català, en castellà o en anglès. Si es fa en català o castellà, s'haurà de fer obligatòriament una part de l'exposició en anglès equivalent a un mínim del 25% de possessió.
- El vídeo s'haurà de lliurar, com a molt tard, l'últim dia previst per als tribunals finals. Es penjarà a l'aula virtual dins de l'apartat: Tribunal final del TFM.
- El tribunal revisarà el vídeo i, si s'escau, prepararà comentaris que s'enviaran a l'estudiant per correu electrònic. L'estudiant haurà de contestar en un termini màxim d'un dia des que s'enviïn els comentaris.

7.8. S'organitzaran actes de defensa de TFM al final del tercer trimestre.

8. Drets de propietat intel·lectual, drets d'explotació i difusió del Treball Final de Màster

En el cas de treballs dirigits o coordinats pel professorat de l'ESCSE, seran coautors l'estudiant i el professor que hagin intervingut en la direcció i coordinació.

8.1. Drets d'explotació

Quant als drets d'explotació, si el projecte reporta beneficis, la totalitat dels drets d'explotació de l'obra correspondran a l'autor (sigui només l'estudiant o l'estudiant juntament amb el professor, segons el cas).

Si el Treball Final de Màster ha estat codirigit o forma part d'un treball d'un projecte d'una empresa real, els drets d'explotació seran d'aquesta empresa.

8.2. Difusió del treball

Pel que fa a la difusió del Treball Final de Màster, serà d'aplicació general que els projectes de TFM que amb primera convocatòria tinguin una nota superior a 7,5 punts (sobre 10) restin disponibles al públic en general a la Biblioteca del TCM, excepte que l'estudiant manifesti per escrit que no ho desitja.

En el moment del tribunal final, l'estudiant haurà de lliurar signat un document autoritzant o denegant l'accés electrònic des de la pàgina web de la biblioteca del TCM. L'estudiant, en qualsevol moment, prèvia sol·licitud, podrà revocar l'autorització de l'accés electrònic. Si no es lliura aquest document, s'entendrà automàticament que es dona permís a la difusió del TFM.